

FINANSIJSKO VJEŠTAČENJE

Mr.sc. Vedran Alidžanović
tužilac tužilaštva TK

Jahorina, 26. i 27. 9.2018. godine

Prethodne napomene

- Iskaz i mišljenje vještaka moraju biti visoko stručnog kvaliteta i biti neoborivi, od suda prihvatljivi u cjelini i podobni da se na njima zasnuje sudska odluka.
- Suština “kompleksnog” veštačenja je u objedinjavanju svih prethodnih konstatacija i zaključaka u jedan jedinstveni izvještaj o vještačenju.

Primjer broj 1

- Nabavka 9.000.000 litara dizel goriva.
- Sporni kriterij *dosadašnja saradnja* (pored najniže cijene, uslova plaćanja, roka isporuke).
- Isfavorizovan ponuđač koji je jedini imao dosadašnju saradnju iako je značajno skuplji.
- Prigovori i žalbe.
- Neefikasan ured za žalbe.

- Istraga za Zloupotrebu službenog položaja protiv direktora ugovornog organa.
- Zadatak za vještaka: ocjena ponuda i utvrđivanje stvarne količine isporučenog goriva.
- Struktura ponude je utemeljena na nepromjenljivom i promjenljivom dijelu:
- A) Nepromjenljivi dio (marža, akciza i poseban porez)
- B) Promjenljivi dio (fak. Vrijednost dobavljača, carina i carinsko evidentiranje)

- S obzirom da se radi o berzanskoj robi, sedmično su zaključivani ugovori o isporuci goriva, gdje se kalkulacija cijene pravila na osnovu obavijesti dobavljačevog dobavljača.
- Inicijalno su svi ponuđači nudili cijenu bez carine i carinskog evidentiranja (Hrvatska).
- U cilju odgovora na postavljeni zadatak, osim tenderske dokumentacije, vještak traži sedmične ugovore, fakture i primke od ugovornog organa, ali i ulazne fakture i UCD-ove od dobavljača prilikom nabavke goriva od svog ino dobavljača.

- Vještak odgovara na prvobitno postavljenu zadatak, vrši ocjenu ponuda, utvrđuje stvarno isporučenu količinu, ali i dolazi do jedne vrlo bitne činjenice:
- ***Dobavljač je prilikom isporuke goriva ugovornom organu, u sedmičnim ugovorima u kalkulaciji cijene uračunavao carinu i carinsko evidentiranje a da pri uvozu navedene stavke nije plaćao.***
- ***Razlika cca 360.000,00 KM***
- ***Vještak je utvrdio da je dobavljač gorivo nabavljao od drugog dobavljača u odnosu na onog čiju je obavijest o cijeni dostavljao prilikom izrade sedmične cijene goriva.***

- Proširenje istrage prema dobavljaču!
- Prilikom ispita vještaka i odbrane nalaza na gl. pretresu, vještak je uspješno odbranio nalaz i mišljenje, striktno se držeći naredbe i dopune naredbe za vještačenje, ne odgovarajući na unakrsna pitanja odbr. koja su izlazila izvan predmeta vještačenja.
- Problem koji je nastao za tužioca jeste metodologija izrade nalaza, sa ogromnim tabelama (15 kolona i više), što je zahtjevalo ogromne napore tužioca kako bi se vijeću predstavila suština stvari.

Primjer broj 2.

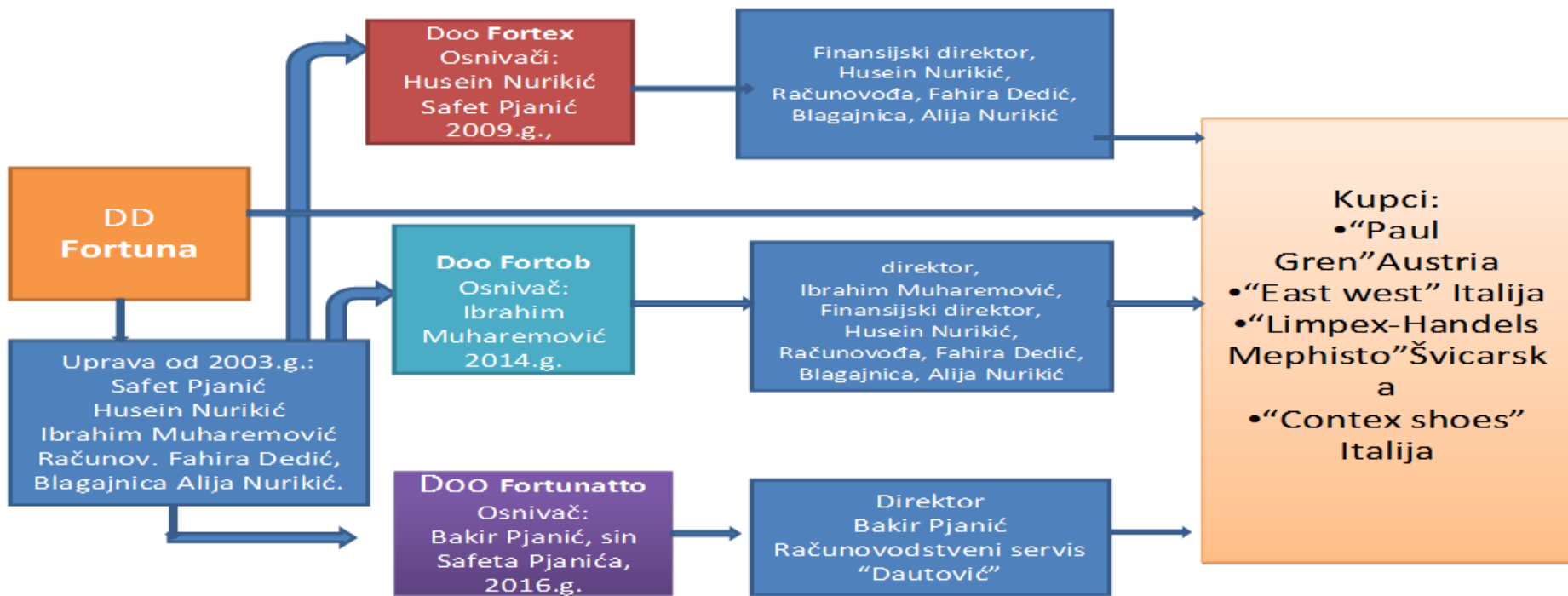
- osnivači, zaposleni ili donosioci odluka u ovim preduzećima bili istovremeno radnici „Fortune“, članovi uprave ili Nazornog odbora u „Fortuni“
- novoosnovana preduzeća su se bavila istim poslovima kao i „Fortuna“
- novoosnovana preduzeća su pružala usluge lon poslova ISTIM kupcima kao i „Fortuna“
- novoosnovana preduzeća su koristila poslovne prostore, zaposlene radnike i opremu „Fortune“

- novoosnovana preduzeća (izuzev „Fortunatta“ su sjedište preduzeća imali u krugu „Fortune“ – ulica Zlatnih ljiljana 79, Gračanica.
- u periodu kada „Fortuna“ gomila gubitke na istim poslovima i radom za iste kupce novovosnovana preduzeća su bilježila enorman rast prihoda

- Očigledno je višestruko preplitanje funkcija Uprave i Nadzornog odbora „Fortune“ sa preduzećima „Fortex“; „Fortob“ te direktan odnos oca i sina u preduzeću „Fortunatto“. Krajnji rezultat je da je „Fortuna“ zbog nagomilanih gubitaka otišla u stečaj a da su novoformirana preduzeća
 - radom za iste kupce i pod istim uslovima kao i „Fortuna“
 - radom u prostoru i sa opremom „Fortune“
 - radom sa radnicima koji su već bili uposlenici „Fortune“
 - bilježila značajan rast prometa i pozitivno poslovanje pa čak i potraživanje od „Fortune“ u stečaju od preko milion KM. Uz ovakav brz prosperitet vršeno je istovremeno uvećanje vrijednosti imovine novoformiranih preduzeća a ipak je zadržan trend pozitivnog poslovanja.

- “U Nalazu sam konstatovao da **isti** rukovodioci u radu sa **istim** radnicima i **istom** opremom, proizvode za **istog** kupca obuču ali kada je u pitanju dioničarsko društvo oni gomilaju milionske gubitke dok njihova privatna preduzeće u istim poslovima postižu pozitivne rezultate,”
-
- “Ovakav **nesklad** u ponašanju istih ljudi koji su dugi niz godina bili nosioci odlučivanja u „Fortuni“ ukazuje da su oni **svjesnim i namjernim odlukama** izvršili prelijevanje prihoda iz „Fortune“ u novoformirana, svoja privatna preduzeća”.

Navedene činjenice dajem i kroz šematski prikaz

Zaključci

- 1. Izbor ličnosti vještaka osnovni preudslov kvalitetnog nalaza i mišljenja i njegove odbrane.
- 2. Vještak mora poznavati obilježja krivičnog djela koje vještači.
- 3. Prikupljanje dokaza-dokumentacije se mora vršiti uz prethodnu konsultaciju sa vještakom.
- 4. U samom postupku vještačenja vještaku se moraju dati pune informacije o spornom pitanju u predmetu.

- 5. Vještak ne treba da odgovara napitanja koja ne proizilaze iz onoga što je bio njegov zadatak.
- 7. Metodologija izrade nalaza i mišljenja mora biti u pravcu što jednostavnijeg prikaza utvrđenih činjanica.
- 8. Edukacija vještaka sa aspekta vještačenja u krivičnom postupku za k.d. privrednog i org. kriminala je neophodna!

- **HVALA NA PAŽNJI!**